

"Visc el treball com una relació d'amor, de plaer"

D'ell va dir Vázquez Montalbán que feia unes palmeres "collonudes" i a ell i als seus amics Boix i Armengol va dedicar Estellés alguns dels seus versos més elogiosos. Artur Heras, pintor, escultor, cartellista, gestor durant 15 anys de la Sala Parpalló i ara destituït pels nous responsables de la Diputació de València, valora el panorama cultural, en fa balanç i parla del futur.

Des de l'any 1980, quan va realitzar l'exposició "Bandera-Bandera", a excepció de la mostra "El camí de l'art", s'ha dedicat plenament a la gestió cultural, com a responsable de la sala Parpalló; creu que ha pagat la pena?

—Des que vaig entrar en la Diputació, fa quinze anys, la situació ha anat variant molt, les condicions tècniques sobretot, i també els pressupostos.

—Segons tinc entès, bàsicament a la baixa.

—No exactament. Al principi hi havia molt pocs diners però tenien un altre valor. La sala estava començant i jo tenia la intenció que servira de camp d'experimentació, que no fóra un espai tancat amb un model concret. En els últims anys sí que havia anat a la baixa. Sobretot perquè nosaltres havíem obert el camp d'actuació; a més de la sala Parpalló teníem el palau dels Scala, on els últims tres anys hi havia una programació regular. La sala Scala s'havia obert crec que l'any 87-88 amb la mostra *Alfons Roig i els seus amics*; era un espai encara sense les característiques que té avui. Amb programació regular ha estat els últims tres anys. L'última etapa ha coincidit amb el trasllat dels espais a l'edifici de la Beneficència. En conjunt ha estat un projecte molt oscil·lant, molt irregular quant a la dotació. Alguns anys hi hagué un capítol d'adquisicions d'obra i després això va quedar en mans del president, que tenia una partida modesta per adquirir obres. Però això ha estat, jo crec, rendible perquè ara hi ha una presència d'art contemporani a la institució. També s'han fet altres activitats com ara tallers; era més que una mera sala d'exposicions.

—I no li sap greu que ara que s'acabaven d'inaugurar els nous locals i que el seu treball havia consolidat un espai com la Parapalló, el separen del projecte?

—Jo ja era conscient que això passaria i ho trobe lògic. És normal que cada equip polític tinga confiança en els seus propis tècnics, ara bé jo crec que hi ha alguna cosa més que això. Hi ha la instigació d'un determinat diari que volia mostrar el seu poder.

—Això pot haver influït en les maneres poc elegants del seu cessament, sense previ avís i enmig d'una conferència de premsa?

—Jo crec que aquell fet concret obeeix a la campanya encetada des del periòdic degà de la premsa reaccionària valenciana. El mateix dia de la conferència de premsa al diari es reclamava que com era possible que el nou diputat assistira a una conferència de premsa i em mantinguera com a director, quan al centre hi som quatre directors, i als altres ni els mencionava. Un periodista d'aquest diari que feia dos anys que no venia a cap roda de premsa de les exposicions, aquell dia va venir amb una insistent cadena de preguntes i al final va aconseguir el que volia. Jo ja ho sabia. El mateix diari m'havia insultat uns dies abans amb històries plenes de mentides. No sé per què aquesta animadversió, potser els estudiosos de Wilhelm Reich i la seua teoria de l'orgon hi pugen dir alguna cosa.

—Qui és Wilhelm Reich?

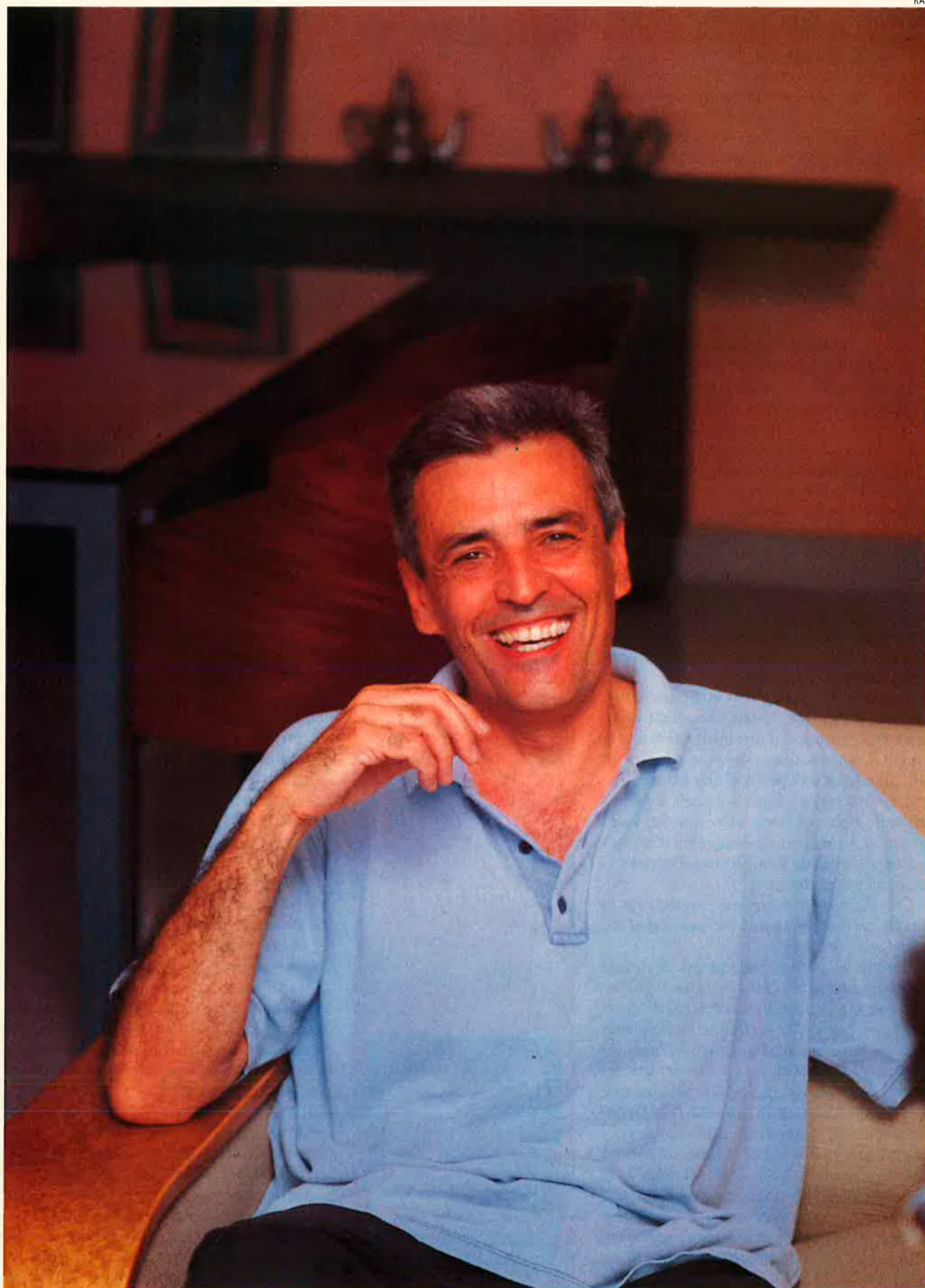
—Un deixeble de Freud, encara més radical que ell que acabà en un psiquiàtric.

—Però l'animadversió ja venia de molt enrere: recordem les crítiques quan l'exposició "Bandera-Bandera", i tenia clars continguts polítics.

—Evidentment per a aquest diari jo sóc dels animals catalanistes. El fet d'haver tingut com a mestre admirat i amic Fuster deu haver influït. L'exposició "Bandera-Bandera" era una mofa de la situació ridícula que s'havia plantejat a la ciutat de València, encara que haguera produït fets molt greus com les bombes contra Fuster i Sanchis Guarner, i això no hem d'oblidar-lo mai. Però era una mofa feta des de la seriositat del treball i la qualitat i això ells no ho entendran mai. Per això estava en la seua galeria de personatges que calia agranar del món.

—Però les crítiques no l'han vingut només de la dreta; això en certa mesura deu confortar.

—Sí, hi ha hagut desqualificacions de dretes i d'esquerres contra la Parapalló perquè el camp de la cultura amaga maniqueïsmes dels polítics de dreta i d'esquerra. Hi ha més centres culturals, però potser pel fet de no estar com la Parpalló, tan vinculats a la modernitat, no han estat tan polèmics. Fer les coses amb contundència i qualitat planteja riscos, i això jo ja ho sabia. Ara, no hi vaig acollir mai pseudo-artistes o pseudo-creadors. En les

exposicions hi ha hagut de tot, però marcat per una manera clara i passional de veure la cultura i això ha molestat, perquè jo he posat molt poca pintura o fotografia falsa. Però, és clar, si la gent opina que per haver fet una exposició de fotografia soviètica sóc pro-soviètic, com ha passat, doncs això es converteix en una comèdia de Billy Wilder.

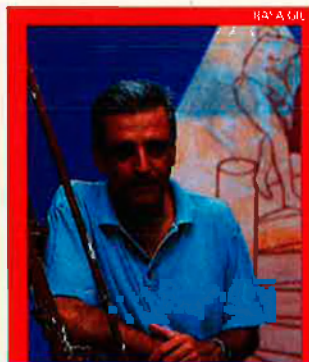
—Algunes veus apunten que mantenir la Parpalló, quan ja hi ha l'IVAM és un contrasentit.

—Cal tenir en compte que l'IVAM és posterior, nosaltres funcionem des del 80, i, a més, és un poc miserable això de dir com que ja tenim un centre d'art modern, per què en volem un altre? El tema de la cultura, de la viva i contemporània, ha d'estar ben orquestrat per aconseguir alguna cosa a llarg termini. Moltes mostres seran irrellevants en el futur, però com més possibilitats oferim, més oportunitats tindrem de rastrejar i trobar bons productes. No és cert tampoc que els objectius de l'IVAM i els nostres siguin els mateixos. No són distints en les línies generals però no es trepitgen. No hi ha cacofonia. Els museus, tot i que estan canviant molt en aquesta fi de segle, tenen la funció d'ordenar, classificar i estudiar amb una visió historicista, però sense afrontar el risc que poden córrer sales com la nostra que estava concebuda com allò que els alemanys anomenen *Kunsthalle*, sales més obertes, que se'n van del món museístic i entren en el món de l'art popular.

Crec que hi ha demagògia quan ens volen comparar a l'IVAM. Quan vam obrir érem l'única sala dependent d'una institució a tota la comunitat, encara que, potser, a Alacant hi havia alguna que depenia d'una caixa d'estalvis. En tot cas, en aquests quinze anys han obert entre dotze i catorze sales que fan pràcticament el mateix: art contemporani d'artistes d'ací, exposicions de fora, mostres itinerants... I no entren en contradicció.

—Com definiria el secret que ha convertit la Parpalló en una referència inevitable de l'art modern al nostre país?

—Sempre he pensat que independentment dels grans projectes calia fer altres instruments que jo anomena amb estratègia de guerrilla, àgils per poder bellugar-se amb una estructura mínima i una burocràcia reduïda. Jo crec que era important que hi haguera molts centres com aquest i molts dels artistes que exposaren sobretot en la primera sala ho recorden com un espai molt familiar, un projecte fet amb passió. Per mi era important mantenir això, perquè no s'havia fet mai. Una de les veus que més m'animaren en les primeres crisis, perquè jo no sabia si deixar tant de temps en un treball que, fet amb seriositat, anava a hipotecar la meua activitat com a artista, va ser la d'Eusebi Sempere. Ell ha

“El mateix dia de la conferència de premsa on em van cessar, el diari degà de la premsa reaccionària valenciana reclamava que com era possible que el diputat fera aquella conferència de premsa i em mantinguera en el càrrec.”

estat una persona que patí molt aquesta ciutat.

—*Que vol dir això de patir la ciutat?*

—No tant la ciutat sinó aquells instruments que conformen la seua imatge, com la premsa, que el va insultar molt quan va preparar la primera exposició d'art abstracte, i ell era un home molt sensible. Però ell em va veure disposat a fer el projecte i em va convèncer que havien d'existir aquesta mena d'estructures mitjanes o petites que són les que generen un teixit real de públic d'art.

—*Un artista que vulga ser, com ha dit, contundent, encara pateix avui, a la ciutat de València?*

—Bé, la veritat és que només cal veure el panorama.

—*Que n'opina, del projecte que ha anunciat el seu successor en el càrrec?*

—No m'atreveria a fer una opinió definitiva però he sentit hipòtesis de treball que em fan riure. Parlen d'anar per les comarques i agafar un artista comarcal que portarà als seus alumnes i actuarà com a comissari, i això és un acudit de sainet d'Escalante, del millor, és a dir del pitjor, Escalante. Això no s'aguanta. Entre altres raons perquè l'art s'ha fet com els desdijunys, molt estàndard, i ací tenim el model continental i el lloc de naixement és ben poc determinant.

—*Això a banda, sembla que la resta de l'estructura serà la mateixa que el seu equip va projectar.*

—Sí, i em sembla ridícul. La revista que havíem editat volen reeditar-la, volen mantenir els premis i les beques i l'espai dedicat als artistes valencians, la mateixa estructura. Està claríssim que la destitució és purament personal i anunciada pel *Boletín oficial*; ja sabem, doncs, qui mana. El que em preocupa és que ja es comença a veure una visió de la cultura d'esquerres i una altra de dretes i això és perillós.

—*Encara que destituït amb males maneres, el nou diputat de cultura també ha dit que pot continuar on vulga. Continuarà?*

—El fet és que jo no sóc un càrrec polític; ara bé, la nominació sí que ho era, però jo tinc una plaça com a tècnic i per això puc continuar. He de pensar què faré, però amb tota seguretat on no tornaré és a la Sala Parpalló. Entre altres raons perquè allí feia moltes coses: dissenyador gràfic, maquetista, director, i totes per un sol sou i això és fa per amor a l'art només una vegada i sota un determinat programa polític amb el qual un està més o menys d'acord. De manera que no sé com continuaré.

—*En definitiva es troba decebut o no, per la seua trajectòria a la Parpalló?*

—He estat molt a gust. He treballat amb una llibertat absoluta, ningú no em va dir mai el que havia de fer, cap pressió per a fer o no fer

cap exposició. I això ho considere un privilegi. La decepció me la duré si converteixien això en un... si es perd el que s'ha aconseguit.

—*Almenys ara tindrà més temps per a la creació.*

—Més d'una ocasió em vaig trobar cansat del que feia a la sala però jo funcione a impulsos i també gaudia molt del treball perquè era polièdric. Per exemple a mi m'agrada el disseny gràfic i nosaltres mateixos fèiem els cartells i els catàlegs, un capítol del qual estic molt satisfet. Ja fa tres o quatre anys que havia reprès el treball personal; el que havia reduït eren les exposicions perquè això exigeix un temps de preparació molt gran. Però ara no sé què faré, jo no puc entendre l'art en fred, amb previsió i planificació, només en calent. Tinc projectes endarrerits de pintura, i de llibres, i alguna oferta puntual de gent que m'ofereix treballar amb ells. Confie que podré fer coses.

—*Creu que algun dia l'art contemporani podrà omplir les sales d'espectadors després del dia de la presentació?*

—El problema de l'assistència de públic a les exposicions és important, però no determinant. Lamentablement el paràmetre de l'audiència com un déu que ho justifica tot (com es veu en les televisions on justifica allò injustificable: morts, sang, merda) també s'aplica avui a la cultura. En el camp de l'art s'ha produït un fenomen molt influït pels mitjans de comunicació, on un titular cridaner és l'aspecte que més compta. Sembla que ha de passar alguna cosa inesperada sempre. En el procés de consum cultural passa el mateix i no hauria de ser així. L'exposició de l'IVAM, d'Armengol, Boix i meua ha produït menys tinta en la premsa que el meu cessament i fa molts més anys que pintem. I a més tothom ha repetit el que deia el full de presentació, ningú no ha reflexionat sobre el nostre projecte, ningú no ha destacat la nostra voluntat de fugir del dogmatisme marxista... res.

—*Aleshores la provocació o la sorpresa poden ser només efectes buits.*

—Sobre la superfície de l'aigua els moviments són uns, però a sota són uns altres. Normalment ens deixem dur per la superfície i oblidem el fons i com més es mou la superfície menys afecta el fons. La voluntat de ser original es paga amb sang, sempre. La qüestió més important és assumir les teues limitacions perquè a partir d'ací comences a superar-les. Assumir també que formem part d'un procés

—**Durant molt de temps el seu nom ha format part d'un trio, Boix-Heras-Armengol; què queda d'aquell grup?**

—**Cada vegada els nostres estils es van diferenciant més. Cadascú té un discurs molt individualitzat i jo crec que no es podria forçar una unitat. Però per damunt de tot valore la relació personal. Podria acabar dient que passàrem moltes nits amb Fuster, que van ser inoblidables. Érem com xiquets al voltant del pare explicant-li que volíem viure, com deia ell, de "pintar mones".**

històric. Quan les avantguardes trenquen, mantenen la relació amb els models amb què trenquen, i per consegüent el referent sempre hi és. I fer això sempre des d'un autenticitat i per buscar-la t'has d'enganyar; com viure, pintar és com viure, no hi ha res més.

—*Segons els tòpics, el País Valencià és un bressol d'artistes però l'art modern continua sent un gran desconegut per al públic.*

—En aquest país sempre hi ha hagut una tradició sòlida d'artistes amb molt d'ofici, però això, en una època on l'ofici ja ha desaparegut pràcticament, són exercicis malabars, i exercicis un poc innecessaris. Desconèixer l'art contemporani d'una manera pretesa i proclamar feroçment que les avantguardes són mortes, amb desig de rematar-les, com fa molta gent que voldria que allò no haguera passat, per poder tornar al

costumisme, és ridícul.

—*I de col·leccionisme d'art contemporani, en tenim?*

—N'hi ha molt poc i en els últims anys estava molt deformat per l'especulació.

—*Les fires poden servir per acostar l'art modern al públic?*

—No he cregut mai que foren un referent cultural, ni que no anar-hi fóra rellevant. No he oblidat mai que són només elements de màrqueting.

—*Ja ha trobat el seu format ideal, el quadre, el cartell, l'escultura, o encara el busca?*

—Jo visc el treball com una relació d'amor, de plaer bàsicament, hedonista. Una de les coses que més m'ha fet gaudir en aquesta vida ha estat veure pintura i per descomptat fer-ne. Considere que tinc preparació tècnica i això m'ajuda molt. Els diferents mitjans m'han ensenyat i m'han permès diferents formes de creació.

—*Podria dir quan sorgeix la seua vocació artística?*

—Recorde quan vaig anar a París amb 14 anys i em vaig fixar en la publicitat del metro; vaig trobar en els cartells els primeres elements de modernitat. Eren uns continguts i unes imatges que contrastaven terriblement amb el que jo veia ací. França en aquells anys era molt més lliure i tolerant, fins i tot de la França d'avui. La publicitat parlava d'unes coses i amb unes maneres totalment sorprenents per mi i això em va estimular molt. **Jordi Sebastià**